SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 57/2011-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 9. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť *„občanov obce Jablonica“*, zastúpených advokátom Mgr. M. Ř., Advokátska kancelária, S., ktorou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy v obci Jablonica konaných 27. novembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť *„občanov obce Jablonica“* o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2010 faxom doručená sťažnosť, v ktorej sú ako navrhovatelia označení *„občania obce Jablonica“*, (ďalej aj „sťažovatelia“), doplnená písomným podaním doručeným 15. decembra 2010 (podaným na poštovú prepravu 10. decembra 2010), podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy v obci Jablonica (ďalej len „obec“) konaných 27. novembra 2010.

V sťažnosti namietajúcej neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy obce sú okrem iného uvedené tieto dôvody:

„Počas sčítavania hlasov členka a predsedníčka volebnej komisie, p. H. B., manipulovala odovzdanými hlasovacími lístkami tak, že na hlasovacích lístkoch krúžkovala čísla kandidátov, pričom tak konala ako na hlasovacích lístkoch pre voľbu poslancov, tak aj na hlasovacích lístkoch pre voľbu starostu obce. Táto manipulácia bola spozorovaná tak pozorovateľkami p. M. M. a p. E. M.. ako aj ostatnými členmi okrskovej volebnej komisie.

Následne boli do volebnej komisie privolaní príslušníci policajného zboru. Pred príchodom hliadky p. H. B. najmenej jeden volebný lístok zničila roztrhaním. Do volebnej miestnosti sa dostavili príslušníci policajného zboru Jablonica kpt. Bc. P. G. a p. B., ktorého krstné meno a hodnosť navrhovateľke nie sú známe. Následne sa do blízkosti volebnej miestnosti dostavila Mgr. J. V., trvalý pobyt: J. a kandidát na poslanca obecného zastupiteľstva p. I. H., trvalý pobyt: J., ktorý sa dal do rozhovoru s p. H. B. P. H. B. oznámila p. I. H., že manipulovala volebnými lístkami v jeho prospech a že bola pri tomto pozorovaná. P. I. H. p. H. B. odporúčal, aby sa k činu nepriznala. Tento rozhovor počula Mgr. J. V., kpt. Bc. P. G. a p. B.

Podľa vyjadrenia p. V. S., trvalý pobyt: J., bol tejto okrskovou volebnou komisiou vydaný hlasovací lístok, ktorý obsahoval len mená dvoch kandidátov na starostu obce, pričom volebná komisia v obci Jablonica zaregistrovala pre voľby starostu obce štyroch kandidátov. Hlasovací lístok neobsahoval meno navrhovateľky (p. Mgr. J. V., pozn.) a p. J. K. P. S. vhodila hlasovací lístok do urny.

S ohľadom na uvedené majú navrhovatelia za to, že pozmeňovanie hlasovacích lístkov predsedníčkou okrskovej volebnej komisie p. H. B. bolo nezákonným a neústavným postupom, ktorým bolo okrem iného mnohonásobne porušené právo na rovné volebné právo občanov Jablonice, ktorých lístky boli pozmenené. Rovnako týmto postupom bolo poškodené právo kandidátov na rovný prístup k verejným funkciám.

Rovnako tak majú navrhovatelia za to, že vydanie hlasovacieho lístku, ktorý neobsahoval meno zaregistrovaného kandidáta je nezákonným a neústavným postupom, ktorým bolo porušené právo kandidátov na rovný prístup k verejným funkciám.“

V závere svojej sťažnosti *„občania obce Jablonica“* žiadajú, aby ústavný súd nálezom *„zrušil výsledok volieb do samosprávy obcí v jedinom volebnom obvode obce Jablonica“*.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do Národnej rady Slovenskej republiky alebo do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia sťažnosť proti výsledku volieb do Národnej rady Slovenskej republiky alebo do orgánu miestnej samosprávy môže podať aj protikandidát, ktorý získal aspoň 10 % hlasov. Sťažnosť môže podať aj najmenej 10 % voličov príslušného volebného obvodu; k sťažnosti musia byť pripojené podpisy a adresy týchto občanov.

Podľa § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 musí obsahovať

a) vyjadrenie sťažovateľa o tom, či napáda voľby na celom území Slovenskej republiky, alebo len v určitom volebnom obvode; kandidát môže napádať len zvolenie iného kandidáta vo svojom volebnom obvode,

b) dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov,

c) údaje a dôkazy o tom, že je oprávneným navrhovateľom podľa § 59; to neplatí v prípade navrhovateľov uvedených v § 18 písm. a) až e),

d) návrh na rozhodnutie vo veci podľa § 63 ods. 2.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh podľa odseku 1 sa musí podať do desiatich dní po oznámení výsledku volieb.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Ústavný súd konštatuje, že faxové podanie sťažnosti doručené ústavnému súdu 8. decembra 2010 mu bolo doručené bez akýchkoľvek príloh, hoci v samotnom texte sťažnosti sú ako navrhovatelia označení *„občania obce Jablonica podľa priloženého zoznamu...“* a právny zástupca tiež uvádza *„prílohy : plnomocenstvo udelené advokátovi, dôkazy podľa textu“*.

V písomnom doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 15. decembra 2010 (podanom na poštovú prepravu 10. decembra 2010) právny zástupca sťažovateľov doložil splnomocnenie a zoznam občanov.

Za tejto situácie bolo potrebné, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto sťažnosti dôsledne posúdil jej obsahové náležitosti v relevantných časových súvislostiach a v neposlednom rade interpretoval aj procesné právne normy, ktoré prichádza do úvahy v tomto prípade aplikovať.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.

Podľa § 42 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. ...Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu.

Priamo z textu citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že faxové podanie ako kópia (a ono technicky vzaté vlastne kópiou písomnosti je) musí byť doplnené do troch dní originálom, čo zároveň bez ďalšieho znamená, že obidve tieto podania musia byť obsahovo identické. Vyplýva to aj z účelu tohto ustanovenia, ktorým je umožniť navrhovateľovi, ktorý je napríklad v časovej tiesni, aby využitím telefaxu (prípadne iných technických prostriedkov) dosiahol dodržanie včasnosti podania. Akýkoľvek iný výklad, ktorým by sa pripustila možnosť opravy alebo doplnenia podania doručeného faxom v podstatných náležitostiach, by tento účel zreteľne poprel a okrem iného by to znamenalo aj porušenie zásady rovnakého prístupu k sťažovateľom, keďže podania doručené ústavnému súdu po zákonom ustanovenej neprekročiteľnej lehote (ako to je aj v prípade sťažností podľa § 59 a nasl. v zmysle § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde) sa pravidelne týmto sťažovateľom odmietajú ako oneskorene podané.

V posudzovanom prípade podanie doručené ústavnému súdu faxom 8. decembra 2010 (teda včas) neobsahovalo takú podstatnú náležitosť ako je označenie (identifikácia) sťažovateľa. Z tohto podania, ktoré označuje navrhovateľov ako *„občanov obce Jablonica“* bez toho, aby bol k nemu priložený ich zoznam s obsahom podľa § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde, nie je absolútne možné zistiť, kto ho podáva, čo je jednou z najzákladnejších náležitostí podania podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Teoreticky by bolo možné pripustiť aj dodatočné doplnenie tohto údaja, ale to by muselo byť urobené v rámci lehoty, nie až po jej uplynutí.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na možnosť zneužívania inštitútu zakotveného v § 42 ods. 1 OSP, ak by sa posudzovalo faxové podanie len za určitú formu „avíza“ toho, že sťažnosť bude podaná a následne by (v lehote na jeho doplnenie, ale po lehote na podanie sťažnosti) bola doručená sťažnosť napríklad iných sťažovateľov alebo inak podstatne pozmenená.

Vychádzajúc z uvedenej argumentácie ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 42 ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde s účinkami tam predpokladanými, preto treba posudzovať podanie doručené faxom aj podanie doručené poštou samostatne.

1. Z podania doručeného ústavnému súdu 8. decembra 2010 sa dajú identifikovať tieto skutočnosti:

- je podané a podpísané advokátom Mgr. M. Ř., ktorý sa v ňom označuje za právneho zástupcu *„občanov obce Jablonica“*,

- vo zvyšnej časti podanie v zásade obsahuje náležitosti vyžadované zákonom pre podanie sťažnosti podľa § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Naopak, tým že toto podanie neobsahuje žiadne prílohy, nie je možné z neho vôbec identifikovať:

- kto sú občania, ktorí by túto sťažnosť mali podávať,

- koho zastupuje a na základe akého právneho úkonu uvedený právny zástupca.

Na základe týchto skutočností a z už uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov doručenú ústavnému súdu faxom 8. decembra 2010 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

2. Z podania doručeného ústavnému súdu 15. decembra 2010 (podaného na poštovú prepravu 10. decembra 2010) advokátom Mgr. M. Ř. pozostávajúceho z originálu sťažnosti a v prílohe doloženého zoznamom 196 občanov obce Jablonica a splnomocnenia vyplýva, že

- základný text sťažnosti je zhodný s podaním urobeným faxom,
- originál zoznamu 196 osôb doložený v prílohe s uvedením mena, priezviska, adresy bydliska a podpisu pozostáva zo 7 hárkov papiera, ktoré majú v hornej časti uvedený tento text: *„Zoznam občanov požadujúcich vypísanie nových komunálnych volieb v Jablonici, v dôsledku preukázateľnej manipulácie s volebnými lístkami počas sčítavania hlasov v 2. okrskovej komisii.“,*
- podľa splnomocnenia doloženého v prílohe *„občania obce Jablonica podľa priloženého zoznamu... splnomocňujú Mgr. M. Ř., advokáta na zastupovanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky...“*; bolo splnomocnenie vyhotovené v S. 8. decembra 2010 a je podpísané advokátom.

Aj toto podanie vykazuje nedostatky, ktoré nemožno prehliadnuť, pretože z textu uvedeného na zozname občanov možno len veľmi nepriamo usúdiť, že úmyslom týchto občanov je podať sťažnosť ústavnému súdu podľa § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde a z porovnania zoznamu a splnomocnenia zase vôbec nevyplýva, že títo občania splnomocnili právneho zástupcu na svoje zastupovanie pred ústavným súdom (tvrdenie tejto skutočnosti na splnomocnení nekorešponduje s obsahom a textom na zozname, ktorý je opatrený podpismi občanov). Inými slovami, v tomto podaní absentuje dôkaz o právnom úkone, ktorým by sťažovatelia splnomocnili právneho zástupcu na zastupovanie.

Odhliadnuc od uvedených (treba povedať, že odstrániteľných) nedostatkov ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť doručená ústavnému súdu 15. decembra 2010 (podaná na poštovú prepravu 10. decembra 2010) bola podaná po lehote ustanovenej v § 60 ods. 2

zákona o ústavnom súde, ktorá uplynula 8. decembra 2010, preto ju ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2011